

Notitie Wet internationalisering in balans
8 juni 2024
Prof. dr. Lotte Jensen, Radboud Universiteit Nijmegen

Dank voor de gelegenheid om te mogen reageren om het wetsvoorstel internationalisering in balans. De wet beoogt instellingen in het hoger onderwijs instrumenten in handen te geven zodat ze beter kunnen sturen op de instroom van internationale studenten. Een van de meest effectieve voorstellen om die instroom te reguleren betreft de mogelijkheid om het maximaal aantal in te schrijven internationale studenten in de propedeutische fase met instemming van de minister te kunnen beperken (Artikel 6.3, vierde lid; artikel 7.54c). Daarnaast moet deze wet er voor zorgen dat er een betere balans komt tussen het aantal Engelstalige en Nederlands- of anderstalige opleidingen. Of die doelstelling met dit wetsvoorstel wordt bereikt, betwijfel ik. Dat deze wet er komt is goed en noodzakelijk, maar ik benoem twee punten van zorg.

1. De uitzonderingsregels zijn zo ruim geformuleerd dat het risico bestaat dat er niets verandert of dat het aantal Engelstalige bacheloropleidingen groeit. Ook in dit gewijzigde wetsvoorstel moeten bacheloropleidingen die meer dan een derde van de vakken in het Engels willen doceren, eerst de doelmatigheidstoets anderstalig onderwijs doorlopen. Om te voldoen aan de eisen van de doelmatigheidstoets anderstalig onderwijs zal een opleiding aan één van deze vier uitzonderingsgronden moeten voldoen:
 - A. Regionale arbeidsomstandigheden
 - B. Arbeidsmarkt
 - C. Internationale uniciteit
 - D. Internationale positionering

Het risico bestaat dat iedere opleiding die nu Engelstalig is of dat wil worden, op één van die vier uitzonderingsgronden een beroep zal gaan doen. De criteria zijn zo ruim en onduidelijk geformuleerd dat er alle ruimte ontstaat voor marchanderen. Gevolg: er verandert niets ten opzichte van de huidige situatie.

Mocht de politiek uitzonderingsgronden willen formuleren, dan dienen die precies en begrijpelijk geformuleerd te moeten worden, zodat het voor iedere burger begrijpelijk is wanneer een opleiding daaraan voldoet.

2. De masteropleidingen blijven ten onrechte buiten beschouwing. Het is begrijpelijk dat een groot deel van het masteronderwijs in het Engels wordt verzorgd, maar ook in deze opleidingsfase moet een voldoende aantal Nederlands- of anderstalige opleidingen gewaarborgd zijn (76 % is uitsluitend Engelstalig, tegenover 14 % Nederlandstalig).

Tot slot merk ik graag op dat de universiteitsbestuurders zelf hun verantwoordelijkheid dienen te nemen in dit dossier. Zij zouden de maatschappelijke verantwoordelijkheid moeten voelen om opleidingen en studentenhuisvesting voor Nederlandse studenten toegankelijk te houden. Tot dusver hebben ze onvoldoende laten zien die verantwoordelijkheid serieus te nemen. Laat daarom niet te veel ruimte open voor uitzonderingsgronden (punt 1), maar formuleer heldere criteria. Stel duidelijke grenzen.